

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

30 päivänä syyskuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano – Siviili- ja kauppaoikeuden ala – Lugano II -yleissopimus – 15 artiklan 1 kohdan c alakohta – Toimivalta kuluttajasopimusten alalla – Kuluttaja siirtää kotipaikkansa toiseen yleissopimuksen sopimusvaltioon

Asiassa C-296/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 12.5.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 3.7.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Commerzbank AG

vastaaan

E.O.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit C. Toader (esittelevä tuomari) ja M. Safjan,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Commerzbank AG, edustajanaan N. Tretter, Rechtsanwalt,
- Sveitsin hallitus, asiamiehenään M. Schöll,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Heller ja I. Zaloguin,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kuultuaan julkisasiamiehen 9.9.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee 30.10.2007 allekirjoitetun tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen, jonka tekeminen hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta 27.11.2008 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/430/EY (EUVL 2009, L 147, s. 1; jäljempänä Lugano II -yleissopimus), ja erityisesti sen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 16 artiklan 2 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Commerzbank AG ja E.O. ja joka koskee E.O:n käyttötilin ylityksestä johtuvan velan takaisinmaksua.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Kuten asiakirjasta ”Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla Luganossa 30. lokakuuta 2007 allekirjoitetun yleissopimuksen voimaantulopäivää koskevat tiedot” (EUVL 2011, L 138, s. 1) ilmenee, Lugano II -yleissopimus tuli voimaan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välillä 1.1.2011.
- 4 Lugano II -yleissopimuksen II osastoon, jonka otsikko on ”Toimivalta”, sisältyvään 1 jaksoon, jonka otsikko on ”Yleiset määräykset”, sisältyvät 2–4 artikla.
- 5 Yleissopimuksen 2 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:
”Kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on sopimusvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon valtion tuomioistuimissa, jollei tämän yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu.”
- 6 Yleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:
”Jos henkilön kotipaikka on sopimusvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisen sopimusvaltion tuomioistuimissa ainoastaan tämän osaston 2–7 jakson määräysten nojalla.”
- 7 Lugano II -yleissopimuksen II osaston 2 jaksoon, jonka otsikko on ”Erityinen toimivalta”, sisältyvän 5 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:
”Jos henkilön kotipaikka on sopimusvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa sopimusvaltiossa:
  1. a) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimissa, missä kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä,
  - b) jollei toisin ole sovittu, tätä määräystä sovellettaessa kanteen perusteena olevan veloitteen täytäntöönpanopaikka on:

--

– palvelujen osalta se paikkakunta sopimusvaltiossa, missä palvelut sopimuksen mukaan suoritettiin tai oli suoritettava:

c) jollei b alakohta sovellu, sovelletaan a alakohtaa;

--

8 Lugano II -yleissopimuksen II osastoon sisältyy 4 jakso, jonka otsikko on ”Toimivalta kuluttajansuojaa koskevista riita-asioista” ja jossa olevan 15 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Kun asia koskee henkilön, jäljempänä ’kuluttaja’, sellaista tarkoitusta varten tekemää sopimusta, jota ei voida pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, tuomioistuimen toimivalta määräytyy tämän jaksos määräysten mukaisesti, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan määräyksistä muuta johdu,

--

b) jos sopimus koskee lainaa, joka on maksettava takaisin erissä, tai muuta luottoa, joka on tarkoitettu irtaimen tavaran kaupan rahoittamiseen, tai

c) kaikissa muissa tapauksissa, jos sopimus on tehty henkilön kanssa, joka harjoittaa kaupallista tai elinkeinotoimintaa siinä sopimusvaltiossa, jossa kuluttajan kotipaikka on, tai joka millä keinoin tahansa suuntaa tällaista toimintaa kyseiseen valtioon tai useisiin valtioihin kyseinen valtio mukaan lukien, ja sopimus kuuluu kyseisen toiminnan piiriin.”

9 Yleissopimuksen 16 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Toinen sopimuspuoli voi nostaa kanteen kuluttajaa vastaan ainoastaan sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, jossa kuluttajan kotipaikka on.”

10 Yleissopimuksen 17 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tämän jaksos määräyksistä voidaan sopimuksin poiketa ainoastaan, jos:

1. sopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai

2. sopimus antaa kuluttajalle oikeuden nostaa kanne muissa kuin tässä jaksossa tarkoitetuissa tuomioistuimissa, tai

3. kuluttajan ja hänen sopimuskumppaninsa kotipaikka tai asuinpaikka oli sopimusta tehtäessä samassa sopimusvaltiossa, ja sopimuksessa on sovittu, että tuon valtion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, jollei sellainen sopimus ole tuon valtion lain mukaan kielletty.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

11 Commerzbank on Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Frankfurt am Main (Saksa).

- 12 Vuonna 2009 E.O., jonka kotipaikka oli tuolloin Dresden (Saksa), oli avannut käyttötilin eräässä Commerzbankin sivukonttorissa, jonka kotipaikka niin ikään oli Dresden. Sivukonttori myönsi hänelle luottokortin.
- 13 E.O. siirsi kotipaikkansa Sveitsiin vuonna 2014.
- 14 Toisen asteen tuomioistuimen toteamista tosiseikoista ilmenee, että Commerzbank oli sallinut tilinylityksiä E.O:n käyttötililtä.
- 15 Tammikuussa 2015 E.O. halusi päättää asiakkuuden Commerzbankin kanssa. Käyttötilin velkasaldo oli tuolloin 6 283,37 euroa. E.O. kieltäytyi maksamasta tätä summaa, koska hänen mukaansa se oli syntynyt siitä, että kolmannet olivat käyttäneet hänen luottokorttiaan väärin.
- 16 Kehotettuaan E.O:ta useaan otteeseen tuloksetta maksamaan kyseisen velkasaldon takaisin Commerzbank päätti huhtikuussa 2015 osapuolten välisen luottosuhteen välittömästi ja vahvisti velkasaatavakseen 4 856,61 euroa.
- 17 Koska E.O. ei maksanut tätä summaa takaisin, Commerzbank nosti marraskuussa 2016 Amtsgericht Dresdenissä (Dresdenin alioikeus, Saksa) kanteen, jossa se vaati E.O:n velvoittamista maksamaan mainitun saatavan.
- 18 Kyseinen tuomioistuin jätti kanteen tutkimatta sillä perusteella, ettei se ollut toimivaltainen, koska vastaajan kotipaikka sijaitsee nyt Sveitsissä. Muutoksenhaussa Landgericht Dresden (Dresdenin alueellinen alioikeus, Saksa) pysytti 14.6.2018 ensimmäisen asteen tuomioistuimen tuomion.
- 19 Commerzbank teki tällöin ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen Revision-valituksen.
- 20 Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa) korostaa, että sen käsiteltäväksi saatetun valituksen lopputulos riippuu Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 16 artiklan 2 kohdan tulkinnasta.
- 21 Bundesgerichtshof muistuttaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jossa tämä on tulkinnut Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohtaa ja vahvistanut kolme kumulatiivista edellytystä, joiden perusteella kyseistä määräystä voidaan soveltaa. Näihin kumulatiivisiin edellytyksiin kuuluvat ensinnäkin se, että yksi sopimuspuoli on kuluttaja, joka toimii asiayhteydessä, jota ei voida pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, toiseksi se, että tällaisen kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä on tosiasiaassa tehty sopimus, ja kolmanneksi se, että tällainen sopimus kuuluu johonkin mainitun 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista ryhmistä.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että kaksi ensimmäistä edellytystä täyttyvät nyt käsiteltävässä asiassa. Kolmannen edellytyksen osalta on niin, että koska pääasiassa kyseessä oleva sopimus ei kuulu Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan soveltamisalaan, se voi kuulua ainoastaan kyseisen yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamisalaan.

- 23 Kyseinen tuomioistuin pohtii näin ollen, edellytetäänkö Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdassa, että kuluttajan sopimuskumppanilla on rajat ylittävää toimintaa sopimuksen tekoajankohtana, ja muistuttaa, että kyseisenä ajankohtana eli vuonna 2009 sekä kuluttajan kotipaikka että elinkeinonharjoittajan kotipaikka sen sivukonttorin välityksin oli Dresden.
- 24 Tässä tilanteessa Bundesgerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohta tulkittava siten, että kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan ’harjoittaminen’ siinä sopimusvaltiossa, jossa kuluttajan kotipaikka on, edellyttää jo sopimuksen valmistelun ja tekemisen yhteydessä kuluttajan sopimuskumppanin rajat ylittävää toimintaa, vai onko kyseistä määräystä sovellettava kanteen osalta toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämiseksi myös silloin, jos sopimuspuolten Lugano II -yleissopimuksen 59 ja 60 artiklassa tarkoitettu kotipaikka oli sopimusta tehtäessä samassa sopimusvaltiossa ja oikeussuhteen ulkomainen liityntä on syntynyt vasta jälkikäteen siten, että kuluttaja on myöhemmin muuttanut toiseen sopimusvaltioon?”

2) Mikäli rajat ylittävä toiminta ei ole välttämätöntä sopimuksen tekemisajankohtana:

onko Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohta, luettuna yhdessä 16 artiklan 2 kohdan kanssa, yleisesti esteenä toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämiselle 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos kuluttaja on muuttanut sopimuksen tekemisen ja kanteen nostamisen välissä toiseen sopimusvaltioon, vai edellytetäänkö lisäksi, että kuluttajan sopimuskumppani harjoittaa kaupallista toimintaansa tai elinkeinotoimintaansa myös uudessa asuinvaltiossa tai suuntaa toimintaansa siihen ja että sopimus kuuluu tämän toiminnan alaan?”

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

- 25 Unionin tuomioistuimen presidentin 22.7.2020 tekemällä päätöksellä asian käsittelyä unionin tuomioistuimessa lykättiin siihen saakka, kunnes määräys mBank (C-98/20, EU:C:2020:672) 3.9.2020 annettiin.
- 26 Asian käsittelyä unionin tuomioistuimessa jatkettiin 7.9.2020.
- 27 Kyseisen määräyksen antamisen jälkeen kirjaamo tiedusteli ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta, halusiko se pysyttää ennakkoratkaisupyynnönsä.
- 28 Bundesgerichtshof ilmoitti 6.10.2020 päivätyssä kirjeessään peruuttavansa Lugano II -yleissopimuksen 16 artiklan 2 kohtaa koskevan toisen kysymyksen mutta pysyttävänsä ennakkoratkaisupyynnönsä ensimmäisen kysymyksen, joka koskee kyseisen yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan tulkintaa.
- 29 Näin ollen ennakkoratkaisupyyntö, jonka liitteenä oli ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen vastaus, annettiin tiedoksi.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää aluksi, että ainoastaan siinä tapauksessa, että Lugano II -yleissopimuksen II osaston 4 jakson määräyksiä ei sovelleta, saksalaisten tuomioistuinten voidaan katsoa olevan kansainvälisesti toimivaltaisia tämän yleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdan perusteella.
- 31 Aluksi on muistutettava ensinnäkin, että – kuten unionin tuomioistuin on täsmentänyt 20.12.2017 antamassaan tuomiossa Schlömp (C-467/16, EU:C:2017:993, 37 kohta) – Lugano II -yleissopimus tuli voimaan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välillä 1.1.2011.
- 32 Vaikka siis pääasiassa kyseessä oleva sopimus tehtiin ennen tätä ajankohtaa, sopimus päätettiin ja kante nostettiin tämän ajankohdan jälkeen, joten kyseisen yleissopimuksen sovellettavuutta ei voida kiistää.
- 33 Toiseksi vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että Lugano II -yleissopimuksen niiden määräysten osalta, jotka ovat olennaisin osin samoja kuin tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 (EUVL 2012, L 351, s. 1) säännökset ja sitä ennen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) säännökset ja vielä aiemmin tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla vuonna 1968 tehdyn Brysselin yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32 kohta) määräykset, näiden unionin oikeuden säännösten ja määräysten tulkintaa koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö on edelleen merkityksellistä (määräys 15.5.2019, MC, C-827/18, ei julkaistu, EU:C:2019:416, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Kolmanneksi Lugano II -yleissopimuksen II osaston 4 jaksoon, jonka otsikko on ”Toimivalta kuluttajansuojaa koskevissa riita-asioissa”, sisältyvät muun muassa 15 ja 16 artikla.
- 35 Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklassa vahvistetaan ne kolme tämän tuomion 21 kohdassa mainittua edellytystä, joiden on täytyttävä, jotta mainittu 4 jakso tulee sovellettavaksi. Näiden kolmen edellytyksen on oikeuskäytännön mukaan täytyttävä kumulatiivisesti, joten jos yksi niistä jää täyttymättä, toimivaltaa ei voida määrittää kuluttajien tekemiä sopimuksia koskevien sääntöjen mukaan (ks. vastaavasti tuomio 26.3.2020, Primera Air Scandinavia, C-215/18, EU:C:2020:235, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 Mitä tulee Lugano II -yleissopimuksen 16 artiklaan, unionin tuomioistuin on äskettäin muistuttanut asetuksen N:o 1215/2012 18 artiklan osalta, jonka sanamuoto on olennaisin osin sama kuin kyseisen 16 artiklan sanamuoto, että käsitettä ”kuluttajan kotipaikka” on tulkittava siten, että se tarkoittaa kuluttajan kotipaikkaa kanteen nostamishetkellä (määräys 3.9.2020, mBank, C-98/20, EU:C:2020:672, 36 kohta).
- 37 Neljänneksi kuluttajasopimuksia koskevaa erityistä toimivaltaa koskevien sääntöjen osalta on muistutettava, että jos elinkeinonharjoittaja on nostanut kanteen kuluttajaa vastaan, kuten nyt pääasiassa, Lugano II -yleissopimuksen 16 artiklan 2 kohdassa asetetun kaltainen sääntö on yksinomaista toimivaltaa koskeva sääntö, jonka nojalla kante voidaan nostaa ainoastaan sen valtion tuomioistuimissa, jossa kuluttajalla on kotipaikka (ks. analogisesti määräys 3.9.2020, mBank, C-98/20, EU:C:2020:672, 26 kohta).

- 38 Esitettyyn kysymykseen on vastattava näiden seikkojen valossa.
- 39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo kysymyksellään ennen kaikkea, onko Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että siinä määritetään toimivalta siinä tapauksessa, että sopimuksen sopimuspuolina olevien elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan kotipaikka oli sopimuksen tekoajankohtana samassa sopimusvaltiossa ja oikeussuhteen ulkomainen liityntä on syntynyt vasta tämän ajankohdan jälkeen siten, että kuluttaja on siirtänyt kotipaikkansa toiseen sopimusvaltioon, vai edellytetäänkö kyseisessä määräyksessä tällaisessa tapauksessa, että kyseisellä elinkeinonharjoittajalla oli rajat ylittävää toimintaa jo sopimuksen tekoajankohtana.
- 40 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen käyttämät tulkintamenetelmät edellyttävät, että huomioon otetaan paitsi kyseessä olevan säännöksen sanamuoto myös asiayhteys, johon se kuuluu, sekä sen toimen tavoitteet ja päämäärät, jonka osa se on (ks. vastaavasti tuomio 25.6.2020, A ym. (Tuulivoimalat – Aalter ja Nevele), C-24/19, EU:C:2020:503, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 41 Ensiksi Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohtan sanamuodon mukaan kuluttajan sopimuskumppani ”harjoittaa kaupallista tai elinkeinotoimintaa siinä sopimusvaltiossa, jossa kuluttajan kotipaikka on, tai – – millä keinoin tahansa suuntaa tällaista toimintaa kyseiseen valtioon tai useisiin valtioihin kyseinen valtio mukaan lukien, ja sopimus kuuluu kyseisen toiminnan piiriin”.
- 42 Kuten Euroopan komissio toteaa, tämän määräyksen sanamuodosta ei ilmene nimenomaisesti eikä implisiittisesti, että sopimuksen tekoajankohtana elinkeinotoiminnan tulisi välttämättä olla suunnattu muuhun valtioon kuin siihen, jossa elinkeinonharjoittajalla on kotipaikka. Mikään ei myöskään viittaa siihen, että valtion, jossa kuluttajan kotipaikka on, olisi oltava muu kuin sopimuskumppanina olevan elinkeinonharjoittajan kotipaikan valtio.
- 43 Näin ollen edellytetään nimenomaisesti ainoastaan sitä, että sopimuspuolena oleva elinkeinonharjoittaja harjoittaa toimintaansa siinä valtiossa, jossa kuluttajan kotipaikka sijaitsee.
- 44 Tätä näkemystä tukee Lugano II -yleissopimusta vastaavia instrumentteja koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö. Unionin tuomioistuin on näet jo katsonut, että yhtenäiset toimivaltasäännöt olivat sovellettavissa siitä huolimatta, että kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan kotipaikka oli sopimuksetekoajankohtana samassa valtiossa (ks. vastaavasti tuomio 17.11.2011, Hypoteční banka, C-327/10, EU:C:2011:745, 22, 29, 30 ja 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 Unionin tuomioistuin toisti 14.11.2013 antamassaan tuomiossa Maletic (C-478/12, EU:C:2013:735, 26 kohta) vakiintuneen oikeuskäytäntönsä, jonka mukaan toimivaltamääräysten soveltaminen edellyttää, että asia ei ole pelkästään valtion sisäinen, ja jonka mukaan kyseisen oikeussuhteen kansainvälisen luonteen ei välttämättä tarvitse perustua siihen, että se oikeusriidan aineellisten seikkojen tai asianosaisten kotipaikkojen perusteella liittyy useaan sopimusvaltioon.
- 46 On huomattava, että vaikka 3.9.2020 annetun määräyksen mBank (C-98/20, EU:C:2020:672) antamiseen johtaneissa olosuhteissa ensimmäiseen valtioon sijoittautuneella pankilla oli sivuliike toisessa valtiossa, jossa myös kuluttajan kotipaikka oli sopimuksen tekoajankohtana, on kiistatonta, että kyseisessä asiassa mainittu pankki ei harjoittanut mitään kaupallista toimintaa tai elinkeinotoimintaa kolmannessa valtiossa, jossa kuluttajalla oli sittemmin kotipaikka, eikä tämä

seikka estänyt asetuksen N:o 1215/2012 17 artiklan 1 kohdan c alakohdan, jonka säännökset ovat lähes samanlaiset kuin Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan määräykset, soveltamista.

- 47 Edellä esitettyjen toteamusten kanssa eivät ole ristiriidassa 7.12.2010 annetun tuomion Pammer ja Hotel Alpenhof (C-585/08 ja C-144/09, EU:C:2010:740) perustelut. Kyseiseen tuomioon johtanut asia koski nimittäin ilmauksen ”suuntaa” tulkintaa tapauksessa, jossa elinkeinonharjoittajan toimintaa esiteltiin internetsivustolla, ja sitä, oliko pelkkä ”pääsy” internetsivustolle riittävä. Kyseisestä tuomiosta ei siis voida päätellä, että Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan yhteydessä kaupallisen toiminnan tai elinkeinotoiminnan harjoittamisen olisi lähtökohtaisesti koskettava toista sopimusvaltiota sopimusta tehtäessä ja että kyseisen määräyksen soveltaminen olisi poissuljettua, kun kuluttajalla on sopimuksen tekoajankohtana kotipaikka samassa valtiossa kuin sopimuskumppanina olevalla elinkeinonharjoittajalla.
- 48 Toiseksi asiayhteyden osalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien tukeutuu Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan a–c alakohdan vertailevaan tulkintaan ja esittää, että tämän määräyksen c alakohdassa edellytetään ulkomaista liityntää sopimusta tehtäessä.
- 49 Kuten myös komissio on tältä osin todennut, yhdessäkin Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista kolmesta tilanteesta ei mainita, että harjoitetulla toiminnalla olisi oltava ulkomainen liityntä sopimuksen tekoajankohtana.
- 50 Mainitun yleissopimuksen 15 artiklan systemaattisesta tulkinnasta on korostettava, että yleissopimuksen 17 artiklan 3 kohdassa hyväksytään oikeuspaikkasopimukset, jos ”kuluttajan ja hänen sopimuskumppaninsa kotipaikka tai asuinpaikka oli sopimusta tehtäessä samassa sopimusvaltiossa, ja sopimuksessa on sovittu, että tuon valtion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, jollei sellainen sopimus ole tuon valtion lain mukaan kielletty”.
- 51 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 76 ja 77 kohdassa, se, että sopimuspuolten kotipaikka oli samassa valtiossa pääasiassa kyseessä olevan sopimuksen tekoajankohtana, ei estä Lugano II -yleissopimuksen II osaston 4 jakson määräysten, kuten 17 artiklan 3 kohdan, soveltamista.
- 52 Tästä seuraa, että Lugano II -yleissopimuksen II osaston 4 jakson määräysten systemaattinen tulkinta ei edellytä, että elinkeinonharjoittaja harjoittaa rajat ylittävää toimintaa jo sopimusta tehtäessä.
- 53 Kolmanneksi on todettava Lugano II -yleissopimuksen tavoitteesta ja vastauksena Commerzbankin esittämään toiseen vastaväitteeseen, joka koskee toimivaltasääntöjen ennustettavuutta ja vaaraa siitä, että kuluttajan siirtymisen mukaan määräytyy suojelua tarjoava tuomioistuin, että tämän yleissopimuksen sääntöjen tarkoituksena ei ole sopimuksen rakenteen säänteleminen vaan tuomioistuimen kansainvälistä toimivaltaa koskevien yhtenäisten sääntöjen luominen (ks. analogisesti tuomio 25.2.2021, Markt24, C-804/19, EU:C:2021:134, 30 ja 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja että nämä säännöt eivät määräydy ennen asian vireille saattamista (ks. vastaavasti määräys 3.9.2020, mBank, C-98/20, EU:C:2020:672, 36 kohta).

- 54 Toisin kuin pääasian kantaja väittää, on nimittäin todettava, että sääntö, jonka mukaan kuluttajan kotipaikan tuomioistuin on toimivaltainen huolimatta mahdollisesta kotipaikan vaihdosta, ei ole pelkästään tulosta normatiivisesta integroitumisprosessista, josta Lugano II -yleissopimuksen määräykset ovat yksi ilmentymä, vaan se vastaa myös yleistä toimivaltaa, joka määräytyy vastaajan kotipaikan mukaan ja joka vahvistetaan tämän yleissopimuksen 2 artiklan 1 kohdassa.
- 55 Neljänneksi ja viimeiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tukeutuu Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaan yleissopimukseen sekä sen tulkitsemista Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevaan pöytäkirjaan 9.10.1978 tehtyä yleissopimusta koskevaan Schlosserin selvitykseen (EYVL 1979, C 59, s. 71, 161 kohta) ja katsoo, että siinä tapauksessa, että kuluttaja siirtää kotipaikkansa toiseen valtioon sopimuksen tekemisen jälkeen, tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan, Luganossa 16.9.1988 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1988, L 319, s. 9) eli niin sanotun Luganon yleissopimuksen II osaston 4 jaksoa, jonka otsikko on ”Toimivalta kuluttajansuojaa koskevissa riita-asioissa”, sovelletaan tämän yleissopimuksen 13 artiklan ensimmäisen kohdan 3 kohdassa (jonka määräykset toistetaan Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdassa) tarkoitettuihin tapauksiin vain, jos tässä määräyksessä vahvistetut edellytykset täyttyvät uudessa asuinvaltiossa.
- 56 On muistutettava, että mainitun selvityksen 161 kohdassa todetaan, että kyse ei ole ehdottomasta säännöstä vaan siitä voidaan poiketa. Kyseisessä kohdassa selitetään muun muassa tämän säännön omaksumisen syitä, jotka koskevat sopimuksen tekemiseen tähtäävään rajat ylittävään mainontaan liittyviä vaikeuksia.
- 57 Tältä osin on todettava, että viestintäteknologiaan liittyvät edellytykset ovat muuttuneet huomattavasti kyseisen selvityksen julkaisemisen jälkeen.
- 58 Joka tapauksessa on niin, että vaikka tämän selvityksen sisältö voi tukea tai vahvistaa niiden määräysten analyysia, joita unionin tuomioistuimen on tulkittava, se ei voi sivuuttaa niiden sanamuotoa.
- 59 Kuten tämän tuomion 43–54 kohdasta ilmenee, sekä Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohdan sanamuodosta, tämän määräyksen asiayhteydestä että yleissopimuksen tarkoituksesta seuraa, että kyseisen määräyksen soveltamiselle on ainoastaan se nimenomainen edellytys, että sopimuskumppanina oleva elinkeinonharjoittaja harjoittaa toimintaansa siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka sopimuksen tekoajankohtana, eikä se, että kuluttaja myöhemmin siirtää kotipaikkansa toiseen sopimusvaltioon, voi estää tämän määräyksen sovellettavuutta.
- 60 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että Lugano II -yleissopimuksen 15 artiklan 1 kohdan c alakohta on tulkittava siten, että kyseisessä määräyksessä määritetään toimivalta siinä tapauksessa, että kuluttajasopimuksen osapuolina olevilla elinkeinonharjoittajilla ja kuluttajalla oli kyseisen sopimuksen tekoajankohtana kotipaikka samassa tämän yleissopimuksen sopimusvaltiossa ja oikeussuhteen ulkomainen liityntä on syntynyt vasta mainitun sopimuksen tekemisen jälkeen siten, että kuluttaja on myöhemmin siirtänyt kotipaikkansa toiseen sopimusvaltioon.

Oikeudenkäyntikulut

- 61 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen, joka allekirjoitettiin 30.10.2007 ja jonka tekeminen hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta 27.11.2008 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/430/EY, 15 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä määräyksessä määritetään toimivalta siinä tapauksessa, että kuluttajasopimuksen osapuolina olevilla elinkeinonharjoittajilla ja kuluttajalla oli kyseisen sopimuksen tekoajankohtana kotipaikka samassa tämän yleissopimuksen sopimusvaltiossa ja oikeussuhteen ulkomainen liityntä on syntynyt vasta mainitun sopimuksen tekemisen jälkeen siten, että kuluttaja on myöhemmin siirtänyt kotipaikkansa toiseen sopimusvaltioon.

Allekirjoitukset